

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ นำเสนอรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพ
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D)
โดยแบ่งวิธีการดำเนินงานออกเป็น 4 ช่วงรวม 10 ขั้นตอน ดังนี้

ช่วงที่ 1 วิเคราะห์รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดกรอบกลุ่มงาน ภาระงานที่สำคัญจากการวิเคราะห์เนื้อหา
(Content Analysis)

ช่วงที่ 2 สร้างรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 1 ร่างรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 2 จัดทำกลุ่มงาน ภาระงาน ที่สำคัญตามร่างรูปแบบการบริหารที่มี
ประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตรวจสอบประสิทธิภาพการดำเนินงานโดยใช้วงจรคุณภาพ
PDCA

ขั้นตอนที่ 3 จัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อวิเคราะห์สังเคราะห์
พิจารณาความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 4 นำผลการสนทนากลุ่มสรุปภาพรวมส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบยืนยันอีก

ครั้ง

ช่วงที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
นำรูปแบบที่ผ่านการตรวจสอบยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้กับสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

ช่วงที่ 4 ประเมินรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ขั้นตอนที่ 1 ประเมินรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
โดยผู้ทรงคุณวุฒิ
ขั้นตอนที่ 2 ปรับปรุง และสรุปรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

กระบวนการในการดำเนินงานแต่ละช่วง แต่ละขั้นตอน มีรายละเอียด ดังนี้

ช่วงที่ 1 วิเคราะห์รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

วัตถุประสงค์ของช่วงที่ 1 เพื่อศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับรูปแบบการบริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และศึกษารูปแบบการบริหารในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพ จากโรงเรียน 3 รูปแบบ ที่มีเกณฑ์ในการพิจารณาคัดสรรที่เป็น
ตัวบ่งชี้ถึงประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา คือ สถานศึกษาที่ได้รับรางวัลโรงเรียน
พระราชทาน สถานศึกษาที่ผู้บริหารได้รับรางวัลครูสภาดีเด่น และสถานศึกษาที่ผู้บริหารมี
ตำแหน่ง เป็นผู้บริหารเชี่ยวชาญนำเนื้อหาจากการศึกษา มาวิเคราะห์และกำหนดเป็นกรอบภาระ
งานที่สำคัญซึ่งมีวิธีดำเนินการแต่ละขั้นตอน ตามรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับรูปแบบการบริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวม และศึกษา เอกสารต่างๆ ในประเด็นที่เกี่ยวข้อง
กับรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งได้แก่ 1) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา
ซึ่งประกอบด้วย 1.1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 1.2) พระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 1.3) พระราชบัญญัติ
ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 1.4) การกระจายอำนาจการบริหาร
การศึกษา 1.5) โรงเรียนนิติบุคคล 2) แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา ประกอบด้วย

- 2.1) ทฤษฎีการบริหาร 2.2) การบริหารเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ 2.3) ทฤษฎีองค์กร
 2.4) แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาของต่างประเทศ 3) องค์การแห่งการเรียนรู้
 4) แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ (Model) ประกอบด้วย 4.1) รูปแบบการบริหารโรงเรียน
 4.2) รูปแบบการบริหารบุคคล 4.3) รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม 4.4) รูปแบบการบริหาร
 จัดการที่ดี 4.5) รูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ
 4.6) วงจรการบริหารคุณภาพแบบ PDCA 4.7) การพัฒนารูปแบบ 5) เกณฑ์การบริหาร
 สถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการ ประกอบด้วย
 5.1) เกณฑ์การบริหารสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลโรงเรียนพระราชทาน 5.2) เกณฑ์การบริหาร
 สถานศึกษาที่ผู้บริหารได้รับรางวัลครูสุภชาติเด่น 5.3) เกณฑ์การบริหารสถานศึกษาที่ผู้บริหาร
 สถานศึกษามีตำแหน่งเป็นผู้บริหารเชี่ยวชาญ 5.4) เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ
 ปี พ.ศ. 2548 5.5) ลักษณะของโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในต่างประเทศ 6) แนวคิดเกี่ยวกับ
 การประยุกต์ใช้เทคนิคเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย 6.1) เทคนิคเกี่ยวกับการ
 สทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) 6.2) การใช้กระบวนการอิงผู้ทรงคุณวุฒิ
 7) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยได้ศึกษาและพิจารณาถึงเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 ซึ่งสอดคล้องกับประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาซึ่งผู้วิจัยได้นิยามไว้ เป็นรูปแบบ
 การบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ 3 รูปแบบ คือ

1. รูปแบบการบริหารของสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลโรงเรียนพระราชทาน ผู้วิจัยได้
 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา โดยวิธีการเลือก แบบเจาะจง (Purposive Selection)
 จากสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 3 และ 4 ที่ได้รับรางวัลโรงเรียนพระราชทานในปี พ.ศ. 2546
 และปี พ.ศ. 2547 จาก 5 ภูมิภาคในประเทศ จำนวน 10 โรงเรียน จากโรงเรียนที่ได้รับรางวัล
 ทั้งหมดจำนวน 24 โรงเรียน โดย ปี พ.ศ. 2546 จำนวน 11 โรงเรียน และ ปี พ.ศ. 2547 จำนวน 13
 โรงเรียน นำเสนอรายละเอียดในตาราง 4 ดังนี้

ตาราง 4 แสดงรายละเอียดของแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ภูมิภาค ชื่อสถานศึกษา ที่ตั้ง และ ปี พ.ศ.ที่ได้รับรางวัลโรงเรียนพระราชทาน

ภูมิภาค	ชื่อสถานศึกษา	ที่ตั้ง	ปีที่ได้รับรางวัล ฯ
ภาคเหนือ	โรงเรียนพิชัย	อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์	2546
	โรงเรียนดำรงราษฎร์สงเคราะห์	อ.เมือง จ.เชียงราย	2547
ภาคกลาง	โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย	อ.เมือง จ.พระนครศรีอยุธยา	2546
	โรงเรียนสตรีนครสวรรค์	อ.เมือง จ.นครสวรรค์	2547
ภาคใต้	โรงเรียนสุราษฎร์ธานี 2	อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี	2546
	โรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล	อ.เมือง จ.กระบี่	2547
ภาคตะวันออก	โรงเรียนปราจีนกัลยาณี	อ.เมือง จ.ปราจีนบุรี	2546
	โรงเรียนชำนาญสามัคคีวิทยา	อ.เมือง จ.ระยอง	2547
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	โรงเรียนสตรีสิริเกศ	อ.เมือง จ.ศรีสะเกษ	2546
	โรงเรียนสิรินธร	อ.เมือง จ.สุรินทร์	2547

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่าผู้วิจัยได้คัดเลือกรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลโรงเรียนพระราชทาน ในปี พ.ศ. 2546 – 2547 โดยกระจายไปทั่วทุกภูมิภาค รวม 10 โรงเรียน ซึ่งภาคตะวันตก ไม่มีสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลโรงเรียนพระราชทานในช่วงปีดังกล่าว

2. รูปแบบการบริหารของสถานศึกษาที่ผู้บริหารได้รับรางวัลครูสุภชาติเด่น ซึ่งได้รับรางวัลในช่วงปี พ.ศ. 2545 - พ.ศ.2547 โดยมีการพิจารณาตามเกณฑ์การคัดเลือกช่วงชั้นที่ 3 และ 4 ปีละ 1 คน แหล่งข้อมูลที่ผู้วิจัยเลือก แบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง (ปี พ.ศ.2545) โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษากทมมหานคร (ปี พ.ศ.2546) และโรงเรียนอุดมดรุณี อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย (ปี พ.ศ.2547)

3. รูปแบบการบริหารของสถานศึกษาที่ผู้บริหารมีตำแหน่งเป็นผู้บริหารเชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จากทุกภูมิภาค ภูมิภาคละ 3 โรงเรียน รวม 18 โรงเรียน นำเสนอรายละเอียดในตาราง 5 ดังนี้

ตาราง 5 แสดงรายละเอียดของแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ภูมิภาค ชื่อสถานศึกษา ที่ตั้ง
ของสถานศึกษาที่ผู้บริหารมีตำแหน่งเป็นผู้บริหารเชี่ยวชาญ

ภูมิภาค	ชื่อสถานศึกษา	ที่ตั้ง
ภาคเหนือ	โรงเรียนสวนบุญญูปถัมภ์	อ.เมือง จ.ลำพูน
	โรงเรียนนารีรัตน์	อ.เมือง จ.แพร่
	โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม	อ.เมือง จ.เชียงราย
ภาคกลาง	โรงเรียนโยธินบูรณะ	กรุงเทพมหานคร
	โรงเรียนวัดสุทธิวราราม	กรุงเทพมหานคร
	โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 2	กรุงเทพมหานคร
ภาคใต้	โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย	อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
	โรงเรียนสตรีภูเก็ต	อ.เมือง จ.ภูเก็ต
	โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา	อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	โรงเรียนกัลยาณวัตร	อ.เมือง จ.ขอนแก่น
	โรงเรียนเลยพิทยาคม	อ.เมือง จ.เลย
	โรงเรียนอุดรพิทยานุกูล	อ.เมือง จ.อุดรธานี
ภาคตะวันออก	โรงเรียนชลกันยานุกูล	อ.เมือง จ.ชลบุรี
	โรงเรียนระยองวิทยาคม	อ.เมือง จ.ระยอง
	โรงเรียนสตรีประเสริฐศิลป์	อ.เมือง จ.ตราด
ภาคตะวันตก	โรงเรียนสวนพญิง	อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี
	โรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัย	อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี
	โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์	อ.เมือง จ.ราชบุรี

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่าผู้วิจัยได้คัดเลือกรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ผู้บริหารมีตำแหน่งผู้บริหารเชี่ยวชาญ โดยกระจายไปทั่วทุกภูมิภาค รวม 18 โรงเรียน

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดกรอบภาระงานที่สำคัญจากการวิเคราะห์เนื้อหา

(Content Analysis)

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยนำภาระงานที่สำคัญของสถานศึกษาที่มีรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 และ 4 ที่มีประสิทธิภาพทั้ง 3 รูปแบบ จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวนทั้งสิ้น 31 โรงเรียน มาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยคัดเลือกภาระงานที่เหมือนกัน โดยพิจารณาจากภาระงานที่มีความดีสูงสุด เรียงตามลำดับความสำคัญ โดยพิจารณาประกอบกับเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพของการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและงานวิจัยทั้งภายในและต่างประเทศ นำมาสังเคราะห์เป็นกรอบภาระงานที่สำคัญ นำไปใช้ในการร่างรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเป็นแนวทางการสร้างประเด็นคำถามของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยต่อไป

ช่วงที่ 2 สร้างรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

วัตถุประสงค์ของช่วงที่ 2 เพื่อร่างรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำภาระงานที่สำคัญตามร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การตรวจสอบประสิทธิภาพการดำเนินงานใช้วงจรคุณภาพ PDCA จัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อวิเคราะห์สังเคราะห์ พิจารณาความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนำผลการสนทนากลุ่ม มาสรุปภาพรวมให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบยืนยันอีกครั้งโดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ร่างรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากกรอบภาระงานซึ่งได้จากการวิเคราะห์เนื้อหาในขั้นตอนที่ 3 ของช่วงที่ 1 ผู้วิจัยนำมาร่างเป็นรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยคัดเลือกภาระงานที่มีความดีสูงสุด หรือค่าฐานนิยม (Mode) มากกว่า ร้อยละ 75 ถือเป็นภาระงานที่สำคัญในการบริหารสถานศึกษา ทำการสังเคราะห์จนได้ร่างรูปแบบเพื่อนำไปใช้ในขั้นตอนต่อไป

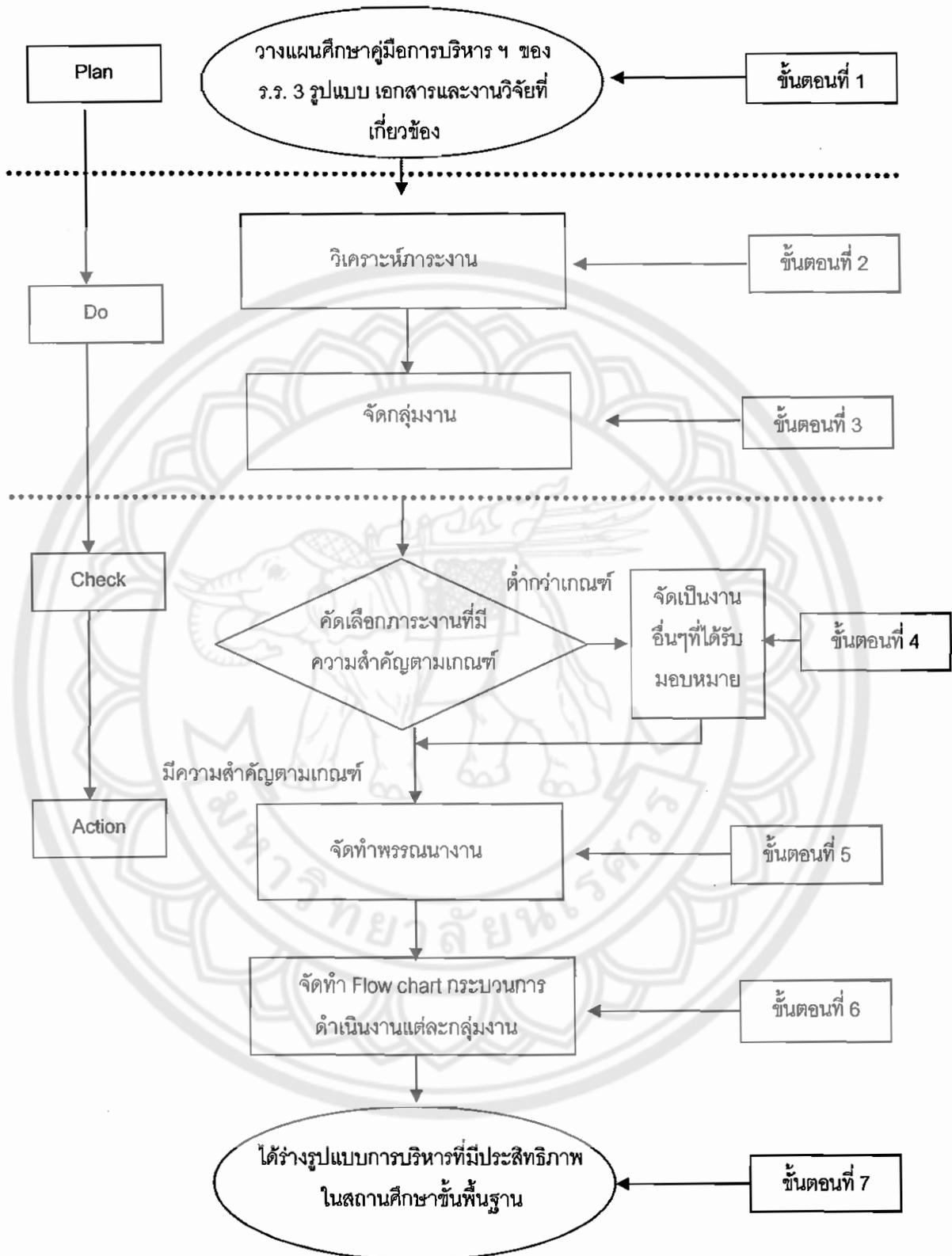
ขั้นตอนที่ 2 จัดทำกลุ่มงานภาระงาน ที่สำคัญตามร่างรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตรวจสอบประสิทธิภาพการดำเนินงานโดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA

2.1 เมื่อได้ร่างรูปแบบเบื้องต้นแล้ว ผู้วิจัยได้นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาให้ความคิดเห็นจากนั้นจึงนำมาปรับปรุงแก้ไข

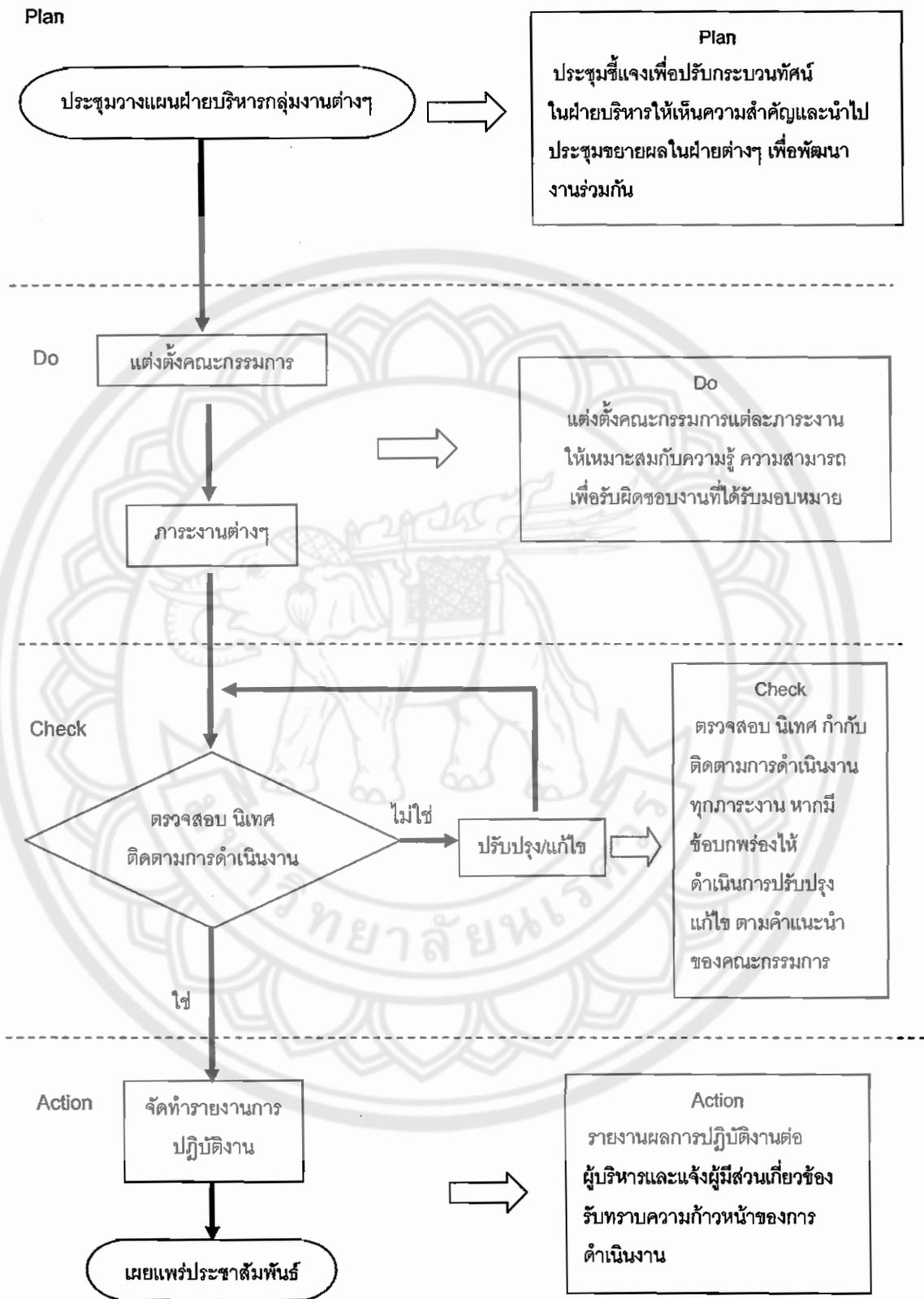
2.2 จัดทำขอข่ายกลุ่มงานภาระงาน ตามร่างรูปแบบการบริหารที่มี ประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อบอกรายละเอียดของกรอบการดำเนินงานแต่ละงานที่ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 วางระบบงาน (Flow chart) ตามภาระงานในข้อที่ 2.2 และตรวจสอบ ประสิทธิภาพเบื้องต้นโดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA ของเดมมิ่ง ดังรายละเอียดสรุปขั้นตอนการจัดทำ ร่างรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังแสดงในภาพ 12 และภาพ 13 ดังนี้

ภาพ 12 แสดงขั้นตอนการจัดทำรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาพ 13 แสดงกระบวนการควบคุมการบริหารที่มีประสิทธิภาพทุกกลุ่มงาน

**ขั้นตอนที่ 3 จัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อวิเคราะห์
สังเคราะห์ พิจารณาความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน**

ผู้เชี่ยวชาญที่เชิญมาสนทนากลุ่ม รูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ในครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการเลือก แบบเจาะจง (Purposive Selection) เพื่อให้มีแนวคิดใน
การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างหลากหลาย โดยกำหนดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการ
บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา

มีคุณสมบัติ ดังนี้

1.1 มีประสบการณ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมาแล้วไม่น้อยกว่า 5
ปี และ

1.2 เป็นผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 และ 4 ที่มีตำแหน่ง
ผู้บริหารเชี่ยวชาญเพื่อให้มีการกระจายไปตามพื้นที่ต่างๆ ทุกภาคของประเทศผู้วิจัยจึงได้ระบุ
จำนวนผู้บริหารสถานศึกษา ที่เข้าร่วมประชุม ไว้จำนวน 12 ท่าน ได้แก่

ภาคเหนือ

1. นางเบญจวรรณ ไกรวุฒินันท์ โรงเรียนเขลางค์นคร อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง
2. นายถวิล หิรัญศรี โรงเรียนเมืองเชลียง อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย
3. นายสมปอง สมนักพงษ์ โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม อำเภอเมือง

จังหวัดกำแพงเพชร

4. นายวัฒนา ภาวะไพบุลย์ โรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัด

พิษณุโลก

ภาคตะวันออก

5. นายกมล บุญประเสริฐ โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว อำเภอบางพลี

จังหวัดสมุทรปราการ

6. นางสาวศรีวรรณ เขียวลี โรงเรียนชลกัลยานุกูล อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

ภาคกลาง

7. นายละเอียด กันทรিকা โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี
8. นางสาวสุปราณี ไกรวัฒน์สุนทรณ์ โรงเรียนมหารณพาราม กรุงเทพมหานคร

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

9. นายโกศล บุญไชย โรงเรียนเลยพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดเลย
10. นายลิขิต เพชรผล โรงเรียนกัลยาณวัตร อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ภาคใต้

11. นายเกียรติศักดิ์ ปิลวาสน์ โรงเรียนสตรีภูเก็ต อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต
12. นายสงบ มณีพรหม โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย อำเภอหาดใหญ่

จังหวัดสงขลา

สำหรับภาคตะวันตกไม่มีผู้บริหารสถานศึกษาช่วงชั้นที่ 3 และ 4 ที่มีตำแหน่งเป็น
ผู้บริหารเชี่ยวชาญ

กลุ่มที่ 2 ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มีคุณสมบัติ ดังนี้

- 2.1 มีตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชี่ยวชาญ
- หรือ
- 2.2 เคยดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในช่วงชั้นที่ 3 และ 4
- หรือ
- 2.3 เคยดำรงตำแหน่งผู้บังคับบัญชา สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในช่วงชั้นที่ 3
และ 4

ผู้วิจัยได้ทำการเลือก แบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยได้ระบุจำนวน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่เข้าร่วมประชุมไว้ จำนวน 5 ท่าน ได้แก่

1. นายมนู มณีรัตน์
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 1
2. นางประภัสสร ไชยชนะใหญ่
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2

3. นายมานพ ตีมี
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ เขต 1
4. นางปาลิดา กุลรุ่งโรจน์
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาอ่างทอง เขต 1
5. นายปรีชา จิตรสิงห์
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษานครราชสีมา เขต 1

กลุ่มที่ 3 ศึกษาพิเศษ

มีคุณสมบัติ ดังนี้

- 3.1 เป็นศึกษาพิเศษที่มีตำแหน่งศึกษาพิเศษเชี่ยวชาญ
 - 3.2 มีประสบการณ์การนิเทศสถานศึกษาในช่วงชั้นที่ 3 และ 4
- ผู้วิจัยได้ทำการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยได้ระบุจำนวนศึกษาพิเศษที่เข้าร่วมประชุม ไว้จำนวน 5 ท่าน ได้แก่
- 3.2.1 นายเฉลิม พักอ่อน ศึกษาพิเศษสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 1
 - 3.2.2 นางสาววิภา พงษ์พิจิตร ศึกษาพิเศษสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1
 - 3.2.3 นายธเนศ ขำเกิด ศึกษาพิเศษสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1
 - 3.2.4 นางสมลักษณ์ พรหมมีเนตร ศึกษาพิเศษสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1
 - 3.2.5 นางวัฒนา คล่องดี ศึกษาพิเศษสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1

กลุ่มที่ 4 นักวิชาการศึกษา

มีคุณสมบัติ ดังนี้

- 4.1 เป็นอาจารย์สังกัดสถาบันอุดมศึกษา
 - 4.2 มีความชำนาญการในสาขาวิชาการบริหารการศึกษา
- ผู้วิจัยได้ทำการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยได้ระบุจำนวนนักวิชาการศึกษาที่เข้าร่วมประชุม ไว้จำนวน 5 ท่าน ได้แก่

4.2.1 ผศ.ดร.เตือนใจ เกียวชี คณบดีคณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พิษณุโลก

4.2.2 พ.อ.ดร.กฤษดา ผ่องพิทยา รองอธิการบดี ฝ่ายวิจัยและ

พัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

4.2.3 ดร.ชัชฎา สีสมนุ อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

4.2.4 ดร.ณัฐภัตสร รักเลี้ยง อธิการวิทยาลัยพิษณุโลก วิทยาลัย

พิษณุโลก

4.2.5 ดร.วิสุทธิ์ วิจิตรพัชรภรณ์ อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัย

ราชภัฏกำแพงเพชร

เมื่อได้ดำเนินการเลือกผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 27 ท่าน แล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย
2. จัดทำหนังสือเรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ตามวัน เวลา และสถานที่ ที่กำหนด
3. จัดเตรียมเครื่องมือ และเอกสารที่ใช้ในการตรวจสอบร่างรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. ดำเนินการสนทนากลุ่ม

ผู้วิจัยดำเนินการสนทนากลุ่ม โดยใช้ชื่อ โครงการสนทนากลุ่มเพื่อหารูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้เวลาในการสนทนากลุ่ม 1 วัน ผู้วิจัยทำการบันทึกเทป ข้อวิพากษ์ต่างๆ ของผู้เชี่ยวชาญในระหว่างการสนทนากลุ่มรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. ขั้นตอนสุดท้ายของการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยสรุปกรอบภาพรวมของรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้วิพากษ์และยืนยันรูปแบบอีกครั้งก่อนปิดการประชุม

6. ได้กรอรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 4 นำผลการสนทนากลุ่มสรุปภาพรวมให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบยืนยันอีกครั้ง

1. ผู้วิจัยได้สรุปภาพรวม จากการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญในขั้นตอนที่ 3 จัดทำเป็นเอกสาร ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญที่ร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ตรวจสอบและยืนยันรูปแบบเป็นครั้งที่ 2

2. ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอีกครั้ง

ช่วงที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

วัตถุประสงค์ของช่วงที่ 3 เพื่อนำรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผ่านการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จากผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้กับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยทำการเลือกสถานศึกษา ที่ใช้ในการทดลองรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการปรับปรุงรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในช่วงที่ 2 ดำเนินการโดย

1. เลือกสถานศึกษาแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยเป็นสถานศึกษาที่
 - 1.1 ยังไม่เคยได้รับรางวัลโรงเรียนพระราชทาน
 - 1.2 ยังไม่เคยได้รับรางวัลผู้บริหารครูสุภชาติเด่น
 - 1.3 ผู้บริหารที่ไม่ได้รับตำแหน่งผู้บริหารเชี่ยวชาญ

โดยสถานศึกษาดังกล่าวต้องตั้งอยู่ไม่ไกลเพื่อความสะดวกในการติดตามผลอย่างใกล้ชิด และผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่ยินดีให้ความร่วมมือ กล่าวที่จะเปลี่ยนแปลง มองเห็นประโยชน์จากการทดลองนำรูปแบบการบริหารเข้ามาใช้ มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาองค์กรให้มีผลงานเชิงประจักษ์ โดยการนำรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. นำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปใช้ในสถานศึกษาเป้าหมาย
3. ประชุมชี้แจงผู้ปฏิบัติให้เข้าใจกระบวนการ และปฏิทินการนิเทศติดตามผล
4. ผู้วิจัยและผู้บริหารสถานศึกษาที่ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการบริหารที่มี

ประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมกันนิเทศติดตามผลการดำเนินงานตามภาระงานจากรูปแบบที่นำมาใช้ แก้ไขปัญหาต่างๆ ร่วมกัน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ ผู้ปฏิบัติงานตามกำหนดระยะเวลาอย่างต่อเนื่อง

5. ใช้แบบสอบถามกับผู้ปฏิบัติงาน ที่มีต่อรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่นำมาใช้ใน 1 ภาคเรียนโดยเนื้อหาของแบบสอบถามสอดคล้องกับ

ประสิทธิภาพตามภาระงาน กระบวนการดำเนินงาน PDCA ตามที่กำหนดในรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ทดลองใช้โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. กำหนดกรอบเนื้อหาที่จะใช้ในการสร้างแบบสอบถาม
2. ร่างแบบสอบถาม
3. นำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ขอความเห็นชอบ
4. นำข้อเสนอแนะไปปรับปรุง
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย และการบริหาร

การศึกษา ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) จำนวน 5 ท่าน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (Index of Congruence : IOC) ผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่

5.1 รศ. ดร.ศิริชัย ชินะตั้งกูร ตำแหน่งรองคณบดี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

5.2 ดร.สุเมธ แสงนาทร ตำแหน่งรองผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พิษณุโลก

5.3 รศ.ดร.ไพฑูริย์ ลินลารัตน์ ตำแหน่งอาจารย์ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5.4 รศ.ดร.นิพนธ์ กินาวงศ์ ตำแหน่งอาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

5.5 รศ.ดร.รัตนะ บัวสนธ์ ตำแหน่งอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

6. คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไปไว้ใช้

7. ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ช่วงที่ 4 ประเมินรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

วัตถุประสงค์ของช่วงที่ 4 เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ และทำการปรับปรุง สรุปรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ต่อไป โดยมีรายละเอียดของขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ประเมินรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. จัดทำสรุปข้อมูลรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งผ่านขั้นตอนของการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้เชี่ยวชาญ และผ่านการทดลองใช้ในโรงเรียนพุทธชินราชพิทยาคมมาแล้ว 1 ภาคเรียน เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิใช้ในการพิจารณาตรวจสอบและประเมินรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักของการวิจัย คือ เพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือไม่เพียงใด โดยแบบประเมินที่ใช้ ผ่านการหาคุณภาพ โดยผู้เชี่ยวชาญชุดเดียวกับ
ช่วงที่ 3

2. การเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้

2.1 มีตำแหน่งด้านการบริหารระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการ หรือ

2.2 จบการศึกษาระดับปริญญาเอกสาขาวิชาการบริหารการศึกษาหรือสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือ

2.3 เป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับทฤษฎีการบริหาร หรือมีประสบการณ์ในการบริหาร หรือ

2.4 เป็นผู้ที่มีตำแหน่ง หรือเคยดำรงตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบด้านการบริหารสถานศึกษามีผลงานการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นที่ยอมรับ และมีผลงานการวิจัยทางการศึกษาเป็นที่ยอมรับในวงการศึกษาทั่วไป และ

2.5 มีความเต็มใจให้ความคิดเห็นในเรื่องที่ทำวิจัย

ผู้ทรงคุณวุฒิที่เลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ในการตรวจสอบรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย

2.5.1 คุณหญิงเกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

2.5.2 ดร.อำรุง จันทวานิช เลขาธิการสภาการศึกษา

2.5.3 ดร.จักรพรรดิ วัฒนา เลขาธิการคุรุสภา

2.5.4 รศ. ดร.ไพฑูริย์ สินลารัตน์ อาจารย์ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และผู้ทรงคุณวุฒิคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

2.5.5 นายมังกร กุลวานิช ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ เขตตรวจ

ราชการที่ 13

2.5.6. รศ.ดร.เจิดหล้า สุนทรวิภาต ประธานโครงการ หัวหน้าภาควิชาพัฒนา
วิชาชีพศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2.5.7. ดร.ชินภัทร ภูมิรัตน รองเลขาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

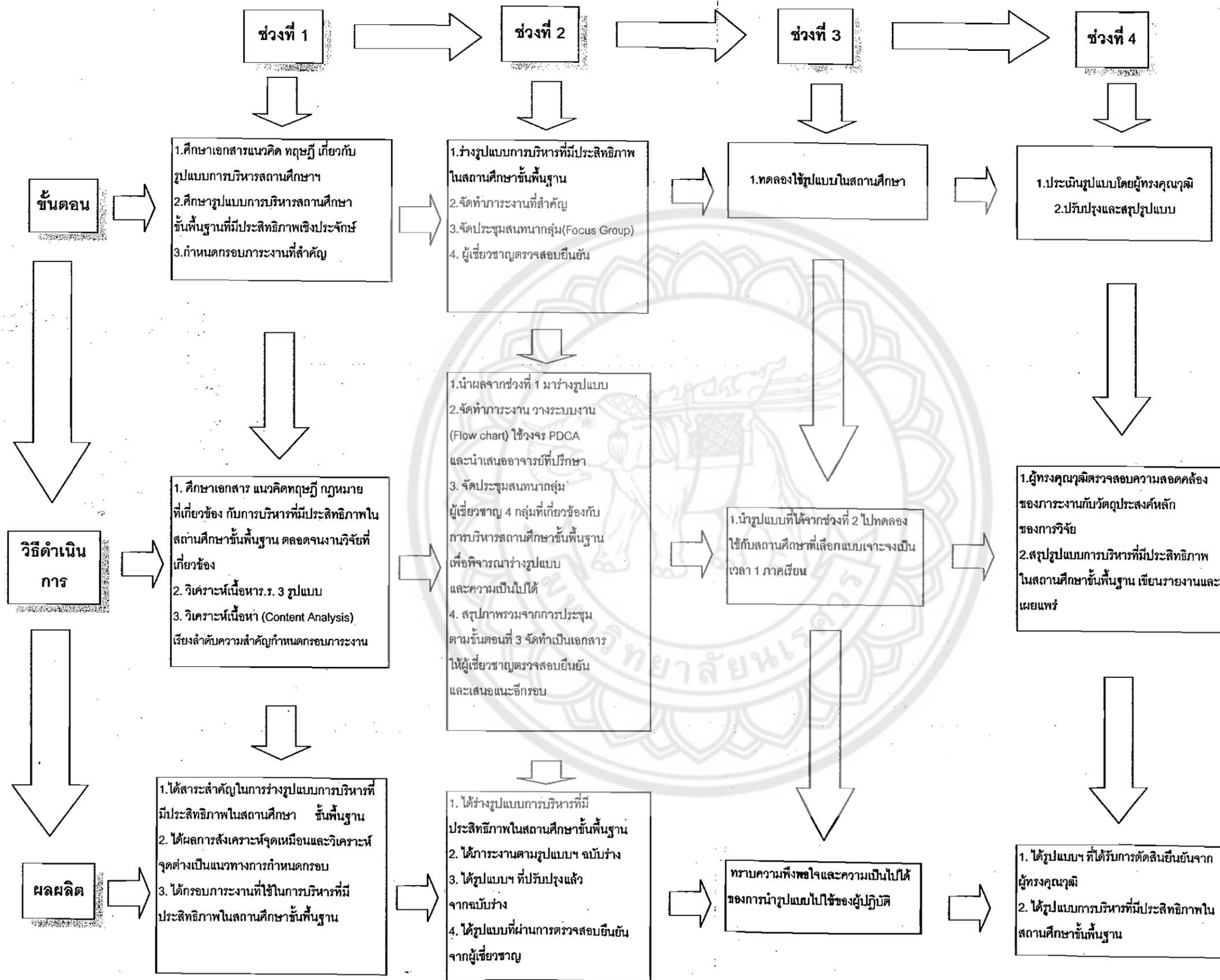
3. ทำบันทึกเสนอคณะกรรมการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ให้แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิ
เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. ประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนำแบบประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการ
บริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กับวัตถุประสงค์ของการวิจัยเสนอให้
ผู้ทรงคุณวุฒิประเมิน

5. หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผลการประเมินรูปแบบการบริหารที่มี
ประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 2 ปรับปรุง และสรุปรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

ผู้วิจัยนำผลจากการประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้ทรงคุณวุฒิมา
ปรับปรุงและจัดทำรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สมบูรณ์พร้อมทั้ง
เขียนรายงานและเผยแพร่ต่อไป

ภาพ 14 แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อช่วยในการรวบรวม วิเคราะห์ และสรุปข้อมูลต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ และขั้นตอนของการวิจัย ได้แก่

1. เครื่องมือที่เป็นแบบสอบถาม แบบจัดอันดับ แบบประเมิน มี 6 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบจัดอันดับความสำคัญ ภาระงานตามรูปแบบการบริหารสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพ 3 รูปแบบ คือสถานศึกษารางวัลโรงเรียนพระราชทาน สถานศึกษาที่ผู้บริหารได้รับรางวัลครูสุภาดิเด่น และสถานศึกษาที่ผู้บริหารมีตำแหน่งผู้บริหารเชี่ยวชาญ (ใช้ในครั้งที่ 1 ขั้นตอนที่ 2)

ฉบับที่ 2 แบบตรวจสอบรายการ และแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ กับร่างรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน (ใช้ในครั้งที่ 2 ขั้นตอนที่ 3) มี 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 แบบตรวจสอบรายการและแสดงความคิดเห็นกับ 8 กลุ่มงาน

ชุดที่ 2 แบบตรวจสอบรายการและแสดงความคิดเห็นแต่ละภาระงาน

ฉบับที่ 3 แบบตรวจสอบรายการเพื่อยืนยันรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ปรับปรุงหลังการสนทนากลุ่ม โดยผู้เชี่ยวชาญ

ฉบับที่ 4 แบบสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงานตามกลุ่มงาน ภาระงาน จากรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน (ใช้ในขั้นตอนระหว่างการทดลองนำรูปแบบไปใช้กับสถานศึกษา) มี 2 ฉบับ ได้แก่

ฉบับที่ 4.1 แบบสัมภาษณ์ "การใช้คู่มือรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน" ประกอบการติดตามการดำเนินงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ครั้งที่ 1

ฉบับที่ 4.2 แบบสัมภาษณ์ "การใช้คู่มือรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน" ประกอบการติดตามการดำเนินงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ครั้งที่ 2 (จำแนกเป็นกลุ่มงานมี 8 ชุด)

ฉบับที่ 5 แบบสอบถามความคิดเห็น ความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้ปฏิบัติงานเป็นผู้ประเมิน) เครื่องมือที่ใช้สำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ครั้งที่ 3 (ใช้ในขั้นตอนสุดท้ายหลังการทดลองนำรูปแบบไปใช้กับสถานศึกษา)

มีการวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ โดยผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ประเมินความเหมาะสมของข้อรายการจากแบบสอบถาม กับวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 – 1.00

ฉบับที่ 6 แบบประเมินรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ประเมิน ใช้ในช่องที่ 4 ขั้นตอนการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ)

มีการวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือฉบับนี้ โดยผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ประเมินความเหมาะสมของข้อรายการจากแบบสอบถาม กับวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 – 1.00

2. คู่มือรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

